

Fem gode oplevelser i Marseille

Den største by i Provence, Marseille, ligger smukt ud til Middelhavet og er hjemsted for den krydrede fiskesuppe bouillabaisse. Det er også her, den berømte olivenoliesæbe Savon de Marseille produceres, og her, du kan gå i den franske maler Paul Cézannes fodspor. De fleste seværdigheder ligger i gåafstand fra den pittoreske gamle havn, Le Vieux Port.

Klaus Hybler kultur@berlingske.dk

Le Vieux Port og fiskemarkedet

- Er det ikke tunfisk? Og se, dér er en muræne. Den er godt nok fæl at se på, lyder det fra en turist, som har blikket stift rettet mod den store plastickasse, der rummer nattens fangst.

Man behøver ikke at stå tidligt op for at besøge det lille fiskemarked på Quai des Belges, som ligger i Le Vieux Port. Fiskemarkedet har åbent hver dag klokken 9-13 og er stedet, hvor lokale køber frisk fisk fra de mindre fiskerbåde. Her kan man vælge imellem arter som tun, dorade og blæksprutte eller bestemme sig for at købe ind til en bouillabaisse.

Selv om Marseille med sine 900.000 indbyggere er den næststørste by i Frankrig og i areal er to en halv gange større end Paris, synes den ganske lille, når man står i den gamle havn, Vieux Port, og kigger sig omkring på de historiske huse i afdæmpede terrakottafarver. Over havnen på toppen af det lille bjerg troner Basilique Notre-Dame de la Garde og tårnet med guldfiguren af Maria og Jesusbarnet.

Le Vieux Port er en naturhavn, som grækerne grundlagde for 2600 år siden, og flere steder kan man se blokke af murværk fra den tid.

MuCEM er en arkitektonisk perle

Et stykke ud ad kajen kommer vi op og går på det gamle fæstningsværk Fort Saint-Jean. En smal bro fører os til Musée des Civilisations de l'Europe et de la Méditerranée (MuCEM).

Det er den italienskfødte arkitekt Rudy Ricciotti, uddannet fra arkitektskolen i Marseille i 1980, der står bag dette imponerende bygningsværk. Museets arkitektur er karakteriseret ved den åbne gitterfacade skabt af en ornamentik af sort beton og værd at opleve udefra såvel som indefra på de svævende gangbroer.

I forbindelse med Marseilles status som kulturby gav man Vieux Port et kraftigt løft og fik hjælp af den verdensberømte arkitekt Norman Foster. Fortove blev udvidet, og som symbol på havnens tilgængelighed byggede man midt på kajen et stort tag med spejl på undersiden.

Som nabo til Vieux Port ligger kvarteret Le Panier, og det føles som at gå på opdagelse i de snørklede, smalle og stejle gader med de lidt afskallede huse fra 1700-tallet.

Kvarteret har traditionelt været beboet af indvandrere: afrikanere fra kolonierne, armenske flygtninge samt spanske og italienske indvandrere. Området er også en turistmagnet, hvilket tydeligt ses på udvalget i de mange specialbutikker med blandt andet olivenolie, lavendelposer, natursvampe og den håndværksmæssigt fremstillede Marseille-sæbe.

Hvis man ønsker det store overblik, kan man gå op ad det lille bjerg til kirken Basilique Notre-Dame de la Garde.

Den berømte Marseille-sæbe

Hvis man vil dykke ned i historien om Marseille-sæbe, bør man besøge Musée du Savon de Marseille (MuSaMa), som holder til i en tidligere sæbefabrik. Museet åbnede i 2018, og ud over at få et indblik i, hvad sæbefremstillingen har betydet for Marseille, får man vist selve processen med at koge, presse og skære sæbe.

Den berømte Marseille-sæbe, Savon de Marseille, er blevet fremstillet siden 1200-tallet, hvor byen fik de første sæbefabrikker. Man havde let adgang til de få ingredienser, olivenolie og soda fra plantebaseret aske, og produktionen kunne sættes i vejret og afsætningen fremmes med udskibning af sæben fra den nærliggende havn.

I 1913 fandtes der 90 sæbefabrikker. Konkurrencen fra billigt fremstillede sæber samt vaskemaskiner gik hårdt ud over Marseille-sæben, og markedet blev først vendt i 1980'erne, da Marseille-sæben blev certificeret, således at kun producenter i Provence-regionen måtte bruge betegnelsen, og kun hvis de overholdt nogle meget specifikke produktionskrav. Savon de Marseille indeholder 72 procent olivenolie og er ikke tilsat parabener eller parfume.

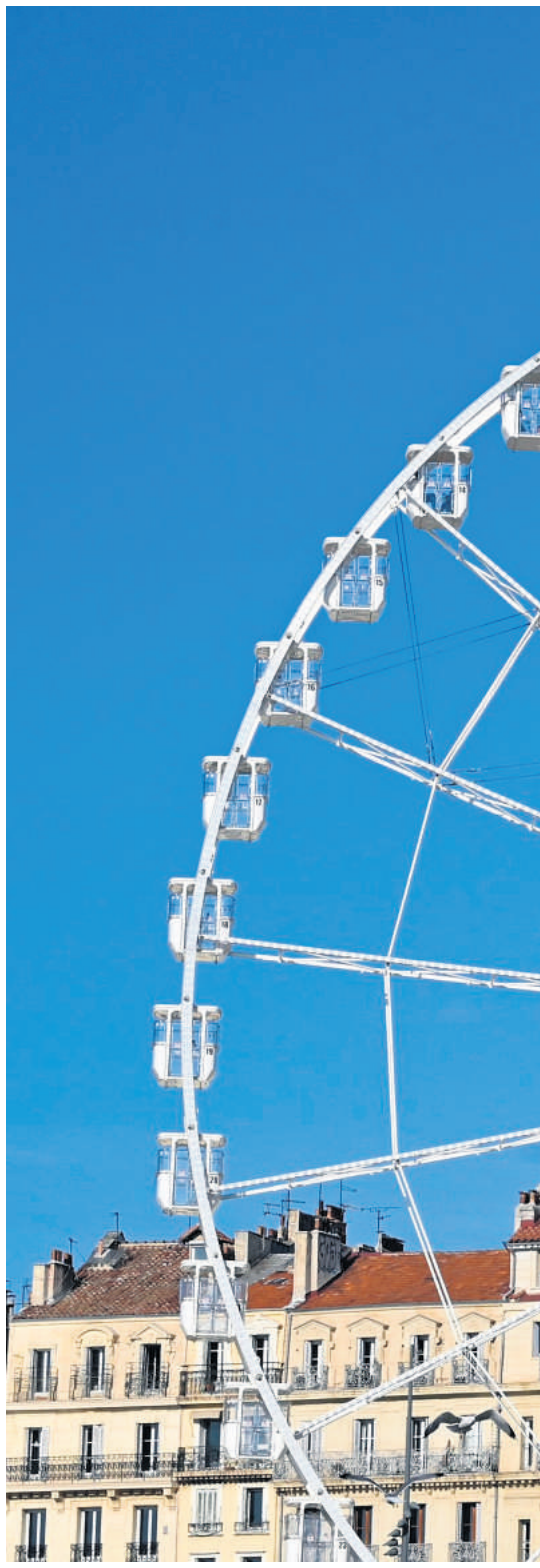
Bouillabaisse på Restuarant Miramar

Der er masser af restauranter i Port Vieux-kvarteret, som serverer bouillabaisse, men stedet, hvor man får den bedste og ægte bouillabaisse, er på Miramar, hvis terrasse ligger ud til havnebassinet tæt på fiskemarkedet. Restaurant Miramar tilbereder den stærkt krydrede og safranrøde fiskesuppe efter alle kunstens regler og er blevet godkendt som beskytter af den traditionelle provencalske bouillabaisse.

Oprindeligt var det Marseilles fattige fiskere, der tilberedte suppen på rester af fisk og skaldyr. Retten blev kogt i havvand over et bål på stranden, og siden sidst i 1700-tallet har man byttet havvand ud med fiskefond og tilføjet ingredienser som skaldyr og flere slags hvide fisk. Nu var den fine klassiske bouillabaisse født.

En traditionel bouillabaisse indeholder fire-fem fiskearter: rød skorpionfisk (rascasse), sanktpetersfisk (Saint-Pierre), havtaske (baudroie), rød mulle (rouget), havål (congre) og knurhane (grondin). Derudover er det valgfrit at tilsætte skaldyr. Blandt de øvrige ingredienser er løg, tomater, kartofler, hvidløg, olivenolie, krydderurter og safran.

Men det er ikke kun tilberedningen, der følger bestemte retningslinjer på Miramar. Det gælder også serveringen. Bouillabaissen bliver serveret i to forskellige udformninger. Først får vi suppen, og dertil serveres ristet brød, som vi kan gnide med hvidløgsfed og dyppe i rouille, som er en slags mayonnaise. Dernæst kommer endnu en tallerken med fiskesuppe, men som har fået tilføjet alle de herlige stykker af fisk og skaldyr.

> Den berømte Marseille-sæbe, Savon de Marseille, er blevet fremstillet siden 1200-tallet, hvor byen fik de første sæbefabrikker.
>
> **FRA ARTIKLEN**

I Cézannes fodspor

Den franske maler Paul Cézanne (1839-1906) er født og opvokset i den smukke by Aix-en-Provence, der ligger en halv times bilkørsel nord for Marseille. Turistkontoret i Aix tilbyder en guidet tur i Cézannes fodspor, og her får man syn for sagn om det verdensberømte bysbarn.

Vi kommer forbi bronzestatuen af en dystert udseende Cézanne, huset, hvor faren drev en blomstrende bankvirksomhed, Granet-museet, hvor man kan opleve 10 af hans bil-

Vejen dertil

- **Med fly:** Tjek aktuelle afgange på flyselskabernes hjemmesider. Før coronakrisen fløj Ryanair mellem København og Marseille. SAS fløj ruten periodevis. Flyvetid cirka 2 timer og 20 minutter.
- **Med tog:** Rejsen fra København H til Marseille-Saint-Charles kan gøres på 22 timer og 43 minutter med skift i Hamborg, Strasbourg og Paris. Kortere rejsetid fra Fyn og sydlige Jylland.
- **City Pass:** City Pass kan købes for et eller to døgn og giver adgang til en række kulturbesøg og turistydelser, blandt andet adgang til busser og metro, adgang til byens museer og guidede rundture i byen. Kortet kan købes på Office de Tourisme et des Congrès de Marseille.
- **Bedste rejsetidspunkt:** Det er en god idé at besøge Marseille uden for juli og august, hvor turiststrømmen normalt er massiv, og hvor det kan blive ganske hedt. Forår og efterår har en meget behagelig temperatur.
- **Overnatning:** Ønsker man at bo centralt og med en god udsigt til den gamle havn, kan man vælge et af hotellerne, som ligger ud til kajen i Port Vieux.

Det såkaldte ombriere-spejl er installeret på havnen i Marseille - tilsat noget for de forlystelsessyge.
Foto: Gerard Julien

Fiskemarkedet i Le Vieux Port har åbent hver dag klokken 9-13.
Foto: Klaus Hybler

På Musée Savon de Marseille kan man få en masse at vide om fremstilling af den kendte sæbe.
Foto: Klaus Hybler

leder, besøge atelieret i udkanten af Aix-en-Provence og slutter turen på bakken over atelieret med kig til det bjerg, der blev det foretrukne landskabsmotiv i Provence. Cézanne malede bjerget Sainte-Victoire mere end 50 gange. Et andet emne, som Cézanne ofte vendte tilbage til, var skildringen af badende i det fri, og netop billedet "Les Baigneuses" med de badende kvinder kan opleves på Musée Granet. Men det mest kendte af billederne på Granet - og på trods af et meget lille format - er portrættet af vennen og forfatteren Émile Zola.

Paul Cézanne havde svært ved at blive anerkendt, og først fra omkring 1895 begyndte man at interessere sig for og købe hans kunst. Siden blev han berømmet og værdsat, og Paul Cézannes postimpressionisme har haft epokegørende betydning for 1900-tallets maleri. De første modernistiske fremstød i form af Georges Braques og Picassos analytiske kubisme opstod i årene omkring Cézannes død og havde deres erklærede udgangspunkt i hans kunst.